

ABC for klassekontakter

Forfatter: © Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) 27.01.2003

ABC FOR KLASSEKONTAKTER

Mange nyvalgte klassekontakter lurer på hva oppgaven egentlig innebærer. Her finner du svar på bl.a.:

- Hva er en klassekontakt?
- Hvordan velges klassekontaktene?
- Hvordan få i gang samarbeidet?
- Hva gjør en klassekontakt?
- På hvilken måte har klassekontakten medansvar for læringsmiljøet i klassen?

Å bruke tid på barnas skolegang er en svært god investering. Det er viktig for barnet å se at foreldrene interesserer seg for skolen. Forskning viser at foreldrenes positive interesse for barnas læring betyr mer for barnas utbytte av skolegangen enn noe annet.

Som klassekontakt har du en spesiell anledning til å være med på å påvirke elevenes opplæring og å samarbeide med skolen. Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG) håper at denne innføringen kan bidra til å gjøre arbeidet som klassekontakt morsomt, lærerikt og meningsfylt.

FUG oppfordrer foreldre til å melde seg som klassekontakter og engasjere seg i samarbeidet med skolen! Lykke til med et viktig verv!

Foreldreutvalget for grunnskolen (FUG)
2002

KLASSEKONTAKTEN -- TILLITSVALGT FOR FORELDRENE

En klassekontakt er en foreldrerepresentant som er valgt av og blant foreldre med barn i samme klasse, og er bindeleddet mellom skolen/lærerne og foreldrene. Å være klassekontakt kan sammenlignes litt med å være tillitsvalgt i arbeidslivet, noe mange har erfaring med.

Klassekontakten skal samarbeide med klassestyreren og de øvrige lærerne om å skape et godt miljø der elevene trives og der det er gode forutsetninger for læring, og samarbeide med skolen om læringsinnhold, læringsmetoder, organisering av undervisningen og kvalitetsutvikling.

Klassekontaktene arbeider på klasseplanet, der grunnlaget for samarbeid hjem-skole blir lagt. Klassen er barnas viktigste arena. Det er der de er når de er på skolen, og det er avgjørende for elevenes trivsel at det er et godt sosialt og faglig miljø i klassen. Å investere i læringsmiljøet i klassen er derfor å investere i ditt barns trivsel!

VALG AV KLASSEKONTAKT

Et rundskriv fra Utdannings- og forskningsdepartementet (F-59/99) sier noe om klassekontaktens oppgaver og presiserer at det bør velges to klassekontakter i hver klasse.

Klassekontaktene velges på et klasseforeldremøte, og helst på siste møte om våren, slik at de er klare til å starte arbeidet når skoleåret begynner. De gamle fungerer til nye er valgt.

Oppnevnt gjerne en valgkomité som får ansvar for å finne kandidater. Det er viktig at de som stiller til valg, er motiverte og har lyst til å påta seg oppgaven. Forslag på kandidater bør sendes ut sammen med innkalling til klasseforeldremøtet. Gjør det klart at disse er villige til å stille. Det er ofte lettere å finne kandidater til et verv når oppgavene er klart definert.

Valgperiode

Klassekontaktene velges for minst ett år. Det er nokså vanlig at de velges for to år om gangen, det første året som vararepresentanter. Det er fornuftig at én fortsetter fra det ene året til det andre, og at det velges én ny. Dermed skapes kontinuitet, og den nye klassekontakten har støtte av den som kjenner arbeidet.

Hvem har ansvar for valget?

Det er skolen v/ rektor som har ansvar for å forberede valget og sørge for at klassekontakter blir valgt. Men etter hvert er det naturlig at foreldrene selv, ved klassekontaktene/FAU (Foreldrerådets Arbeidsutvalg), sørger for valg av klassekontakter og vararepresentanter. Klassekontaktene bør også, ev. i samarbeid med skolen, sørge for at alle som blir valgt får god informasjon om hva vervet innebærer.

Før barna begynner på skolen

For foreldrene til barn som skal begynne i 1. klasse, bør det holdes et informasjonsmøte rett før sommeren. Møtets første del – der skolens ledelse og FAU informerer om skolen, rådsorganene, hjem-skole-samarbeidet og skolestart, og der foreldrene kan stille spørsmål – bør være felles. Deretter går foreldrene til klassene og møter klassestyrer og eventuelt andre lærere. Nå velges klassekontakter for kommende skoleår. Læreren eller en FAU-representant bør orientere om hva det innebærer å være klassekontakt og hvordan hjem-skole-samarbeidet skal komme i gang.

ORGANISERING AV KLASSEKONTAKTENE

Organiseringen av klassekontaktene varierer fra skole til skole, og det er opp til foreldrerådet hvilken valgordning og organisering de vil ha:

- Ved noen skoler er det klassekontaktene som utgjør FAU.
- Ved store skoler med mange klassekontakter kan det velges et styre blant klassekontaktene. Dette styret utgjør FAU.
- Noen steder er det slik at én av klassekontaktene i hver klasse automatisk blir medlem av FAU, mens den andre ivaretar samarbeidet i klassen.
- På noen skoler skjer valg av klassekontakter og FAU-medlemmer i de enkelte klassene (det er ikke de samme som velges til begge oppgaver).
- Andre steder velges FAU av et samlet foreldreråd og består av helt andre foreldre enn klassekontaktene. På denne måten blir oppgavene fordelt på flere.

Vi anbefaler at alle skoler utarbeider et valgreglement for valg av klassekontakter og FAU-medlemmer, og at dette vedtas av foreldrerådet.

Reglementet bør beskrive valgprosedyrer og valgperioder. Det bør gjennomgås med jevne mellomrom og revideres etter behov.

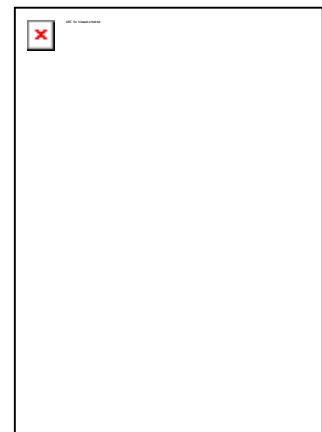
Hvor mange klassekontakter er det i hver klasse?

Det er vanlig at det velges to klassekontakter i hver klasse. Noen velger også vararepresentanter slik at det blir fire til sammen. Det er viktig at vararepresentantene også er aktive før de eventuelt selv rykker opp som klassekontakter.

Ved små skoler må antall klassekontakter tilpasses skolens størrelse. Ved fådelte skoler må foreldrene vurdere om det skal velges én klassekontakt pr. årskull eller én pr. klasse.

Klassekomité

Hvis det velges to klassekontakter og to vararepresentanter, kan disse fire danne en såkalt klassekomité. Den skal være lærerens nærmeste samarbeidspart og kommunikasjonsleddet mellom læreren og de

ABC for klassekontakter, heftet

Øvrige foreldrene i samarbeidet mellom hjem og skole. Klassestyrer kan gjerne være medlem av klassekomiteen.

Ved valg av nye klassekontakter på slutten av skoleåret, kan vararepresentantene rykke opp som klassekontakter, og to nye vararepresentanter velges. Slik sikres kontinuiteten.

Klassekontaktforum

Alle klassekontaktene ved skolen kan utgjøre et "klassekontaktforum" som kan møtes regelmessig til felles skoling og utveksling av erfaringer. Hvis FAU består av andre foreldre enn klassekontaktene, kan gjensidig informasjon mellom klassekontaktene og FAU utveksles her.

Klassekontakten med i lærerteam

Ved noen skoler er én av klassekontaktene på hvert trinn utpekt som lærerteamkontakt – en koordinator mellom foreldrene med barn på samme klassetrinn og lærerne som underviser på trinnet. Koordinatoren har jevnlig møter med lærerteamet for gjensidig informasjon og drøfting, og også med de andre klassekontaktene på trinnet for å høre hvilke saker de mener det er viktig å få fram foreldrenes synspunkter på overfor lærerne og for å gi referat fra møtene i lærerteamet.

KOM I GANG

Det er skolens ansvar at samarbeidet mellom hjem og skole kommer i gang. Det hender at klassekontaktene sitter og venter på at klassestyrer skal kontakte dem – samtidig som klassestyrer venter at klassekontaktene skal ta initiativ. Dette kan unngås ved at nyvalgte klassekontakter og klassestyrer avtaler et planleggingsmøte før de går hjem fra foreldremøtet.

Avklar forventninger

På et av de første møtene bør klassekontaktene og klassestyrer avklare gjensidige forventninger. Det kan være lurt å sette opp punkter over hva dere forventer av hverandre og deretter drøfte disse. Bli enige om et nivå på tiltak og aktiviteter som er overkommelig for begge parter.

Kurs for klassekontakter

Skolen har ansvaret for å tilrettelegge for hjem-skole-samarbeid. Derfor skal foreldrene forvente at skolen har faste rutiner for å informere og skolere nyvalgte klassekontakter og medlemmer av rådsorganene. Denne oppgaven kan løses av FAU og skolen i fellesskap, av FAU alene, eller av klassekontakter som har fungert i ett år eller mer.

I kommuner som har et foreldreutvalg på kommunalt nivå, kan dette ha påtatt seg ansvaret for informasjon til og skoling av klassekontakter og FAU-medlemmer. Noen ganger skjer dette i samarbeid med kommunen.

HVA GJØR EN KLASSEKONTAKT?

Klassekontaktens oppgaver bør foreligge skriftlig. Foreldre vegrer seg gjerne for å påta seg vervet fordi de er usikre på hva det egentlig går ut på. Klart definerte oppgaver og et mandat gjør det lettere å avgjøre om en vil bli klassekontakt. Mandat og oppgaver bør gjennomgås med jevne mellomrom, f.eks. en gang i året.

Klassekontaktene er kanskje de viktigste foreldrepreressantene i skolen. De arbeider på klassenivå, og det er der grunnlaget for samarbeidet mellom hjem og skole blir skapt.

Bruk denne listen med forslag til oppgaver som grunnlag for å velge de oppgavene som er viktige og overkommelige for dere.

Plan for hjem-skole-samarbeid

- Sørg for å få skolens virksomhetsplan og eventuelt andre dokumenter som viser hvordan skolen vil samarbeide med hjemmene og lokalmiljøet
- Lag et forslag til plan for hjem-skole-samarbeidet i klassen i samarbeid med klassestyrer. Foreldremøter, konferansetimer, aktiviteter m.m. inngår i planen. Forslaget legges frem på et klasseforeldremøte.
- Gjennomgå klassens planer sammen med klassestyreren. Pek på foreldrenes informasjonsbehov og hvordan de kan bidra både i den faglige og sosiale utviklingen.

Informasjon fra og samarbeid med FAU

- Sørg for at informasjon fra FAUs arbeid blir videreformidlet til alle foreldre.
- Legg fram saker FAU vil ha foreldrenes meninger om på klasseforeldremøtene.
- Alle foreldre bør få referat fra FAU-møtene.
- Hvis FAU består av andre enn klassekontaktene, kan også FAU-medlemmer inviteres til klasseforeldremøter for å orientere og få innspill fra foreldrene.
- Klassekontaktene fremmer saker for FAU på vegne av alle foreldrene i klassen. Klassekontaktene bør få FAUs møteplan hvert semester med frister for å melde saker.
- Det må være god informasjonsflyt mellom FAU og klassekontaktene/klasseforeldrene. FAU er foreldrenes talerør overfor skolen, de skal fremme foreldrenes felles interesser og medvirke til at elever og foreldre tar aktivt del i arbeidet for å skape et godt skolemiljø.
- Mange skoler har hjemmesider på nettet. Rådsorganene og klassekontaktene kan bruke disse til å informere om viktige saker. Sakslister og referater fra møter kan legges der.

Samarbeid mellom klassekontakten/foreldrene og klassestyrer

- Avtal faste møter mellom klassestyrer og klassekontakter, f.eks. én gang i måneden.
- Foreslå et månedlig brev til foreldrene i samarbeid med klassestyrer. Brevet kan informere om hvordan det går med klassen faglig og sosialt, nye arbeidsmetoder, viktige ting å følge opp for foreldrene, eventuelle problemer som har dukket opp, noen som fortjener en takk – kanskje skal også elevene oppfordres til å skrive?
- Bruk informasjonsmulighetene på nettet hvis skolen har hjemmeside!

Klasseforeldremøtene – planlegging av innhold og struktur

- Lag en møteplan i samarbeid med klassestyrer
- Planlegg innholdet i samarbeid med klassestyrer. Drøft med andre foreldre hvordan møtene kan legges opp og spør hva de ønsker å ta opp.
- Avtal med klassestyrer hvem som leder de ulike delene av foreldremøtene. Disse møtene er foreldrenes viktigste fellesarena og bør ledes av foreldrene.
- Bidra til at foreldremøtene preges av dialog og aktivitet, ikke bare informasjon.
- Ta opp på møtet hvordan foreldrene eventuelt kan delta i undervisningen, samt arbeidsmetoder og innholdet i undervisningen
- Få informasjon fra klassestyrer om hvordan klassemiljøet er, hva som fungerer bra og hva som kan bli bedre. Dette bør være et tema på alle klasseforeldremøter.
- Hold god kontakt med foreldrene i klassen. Hvilken oppfatning har de av klassemiljøet? Diskuter hva foreldrene kan gjøre for å utvikle et godt miljø i klassen.
- Oppmuntre alle foreldrene til å delta på møtene. En ringerunde eller en svarslipp på invitasjonen til foreldremøtene gjør det mer forpliktende.
- Evaluer møtene. Hva får vi ut av dem? Hvordan kan de bli enda bedre?
- Få elevene med i samarbeidet mellom hjem og skole. Elevene bør inviteres på minst ett klasseforeldremøte i året helt fra første klasse. Erfaringer som er gjort med dette, viser at slike "klassefamiliemøter" virker svært positivt på miljøet i klassen.
- Sørg for at det blir skrevet referat som blir sendt til alle foreldrene.

Forbered overgangen til ungdomsskolen og videregående opplæring

- Klassekontakter i 7. klasse: Forbered overgangen til ungdomstrinnet sammen med skolen
- Klassekontakter i 10. klasse: Forbered overgangen til videregående opplæring sammen med skolen.

Informasjon og materiell til nye klassekontakter

·Sørg for at nye klassekontakter blir valgt, og at disse får god informasjon om oppgavene sine.
·Be om at det kjøpes inn klassekontaktpermer hvis det ikke finnes fra før. Se omtale av og forslag til innhold i klassekontaktperm. Ajourfør de gamle og sørg for at de blir overlevert til nye klassekontakter hvis det foreligger klassekontaktpermer fra før.

Husk at klassekontaktene ikke skal gjøre alle oppgavene alene! Deleger ansvar og involver flere foreldre i små og store oppgaver. Alle foreldre har medansvar for læringsmiljøet!

BARNAS MILJØ -- KLASSEKONTAKTENES OG FORELDRENES MEDANSVAR

Samarbeidet mellom skolen og hjemmet skal omfatte både den enkelte elev, klassen, skolen og oppvekstmiljøet som helhet.

Foreldre og skole har et felles ansvar for barnas sosiale og faglige utvikling. Foreldrene kjenner barna best, og det er viktig at deres kunnskaper om barna formidles til skolen. Dette er vesentlig i lærernes arbeid for å tilpasse undervisningen til elevenes evner og forutsetninger. Hjem og skole skal spille på lag – barn og unge bør slippe å oppleve konflikt mellom hjem og skole.

Selv om skolegangen krever mye tid og har stor betydning for barn og unges framtid, er ikke foreldrenes betydning for barn og unges læring svekket. Foreldrenes innsats er på mange måter viktigere nå enn noen gang tidligere. De er støttespillere og pådrivere gjennom alle skoleårene. Flere studier peker på at barn og unge kommer best ut, både i forhold til trivsel og læring, når foreldrene er engasjert i deres skolehverdag. Skoler som legger forholdene godt til rette for foreldredeltagelse, bidrar til at de også blir mer aktive i å støtte opp om barn og unges skolegang.

Sosial kompetanse -- en felles oppgave for hjem og skole

Sosial kompetanse er bl.a. evnen til å samspille med andre i ulike situasjoner, evnen til å sette seg inn i andres situasjon og til å vise omtanke.

Utvikling av sosial kompetanse er en sentral del av den oppdragelsen foreldre forsøker å gi barna sine. Samtidig er det en sentral del av skolens læreplan, og skolen er en vesentlig sosial arena for barn og unge. Dermed er dette et tema når foreldre og lærere møtes. Ettersom hjem og skole kjenner barn og unge fra to ulike sammenhenger, blir formidlingen mellom disse arenaene viktig.

Samarbeid om klasse- og læringsmiljøet

·Ikke godta mobbing!
·Organiser foreldrenes hjelp ved planlegging og gjennomføring av klassesaker, leirskoleopphold, ekskursjoner, hobby- og hyggekvelder o.l.
·Ta kontakt med foreldrene til elever som kommer inn i klassen i løpet av skoleåret. Det hjelper dem å føle seg hjemme i klassemiljøet og å møte opp ved neste samling. Det bør være klassestyrerens oppgave å informere klassekontaktene om "nye" foreldre i klassen.

Mobbing -- et tegn på dårlig læringsmiljø

Når det er mistanke om at et barn i klassen blir mobbet, har FUG følgende råd til foreldrene:

·Kontakt andre foreldre i klassen – er det noen som har lignende opplevelser?
·Før dagbok over episodene: hvem, hvor, når, hvordan.
·Kontakt klassestyreren om problemet – hva kan gjøres?
·Gi foreldrene til mobberens beskjed – helst gjennom skolen.
·Ta temaet opp på klasseforeldremøte

Skolens planlegging og gjennomføring av tiltak mot mobbing skal skje i samarbeid med foreldrene. FAU og SU er parter i dette arbeidet. Skolens rådsorganer må se til at

·tiltak mot mobbing er med i skolens ordensregler
·det finnes retningslinjer for hvordan elever, foreldre og lærere skal forholde seg når mobbing oppstår

eller når det er mistanke om mobbing

- skole og hjem tar kontakt med en gang det er mistanke om mobbing
- læringsmiljøet – trivsel og trygghet – er et fast tema på alle klasseforeldremøter
- skolens tiltaksplan mot mobbing gjøres kjent for foreldrene
- læringsmiljøet, inkludert mobbing, er tema på konferansetimer.

Hva kan klassekontaktene gjøre?

Klassekontaktene har, sammen med FAU og SU, også et medansvar for å se til at skolen tar mobbing på alvor. Klassekontaktene kan bl.a. bidra til å

- avdekke mobbing
- sørge for at tiltak blir igangsatt
- følge opp tiltakene

Mobbing angår alle! Det finnes ingen uskyldige tilskuere.

Konflikter i klassen -- klassekontaktens rolle

Hvis det oppstår konflikter i klassen, er det viktig å klargjøre klassekontaktens rolle.

Hvis det er en konflikt mellom ett foreldrepar/en elev og lærer, bør disse prøve å løse konflikten, eventuelt i samarbeid med skoleledelsen. Dersom foreldrene vil ha med en bisitter/fullmektig, kan klassekontakten påta seg dette, etter nøye å ha vurdert om dette er hensiktsmessig.

Dersom det er konflikt mellom alle foreldrene og lærer, kan klassekontakten(e) være foreldrenes talsperson overfor skolen. Det er skoleleders ansvar å finne løsninger på konflikten, klassekontakten skal målbære foreldrenes synspunkter.

Når det er konflikter mellom enkeltelever eller grupper av elever og læreren, kan dette ofte løses ved samtale mellom partene. Hvis man ikke kommer fram til en løsning, bringes saken videre til skoleledelsen. Da skal foreldrene, eller klassekontaktene, være til stede.

I formelle klagesaker kan klassekontakten veilede foreldrene i framgangsmåte og saksgang, og påse på at saksbehandlingen er korrekt. FUG har utarbeidet egne hefter til hjelp i slike saker: "Klage og klagebehandling i grunnskolen" og "Konfliktløsning i skolen".

Foreldrene har også rett til å få hjelp og veiledning fra skolen og/eller kommunen i klagesaker, for eksempel til utforming av klagebrev.

Konfliktforebyggende tiltak

Planer og rutiner for konflikthåndtering og forebyggende tiltak bør være en del av skolens samlede opplegg. Skolene tilbys mange programmer og opplæringspakker som skal forebygge og mestre problematferd hos elever og føre til økt sosial kompetanse og godt læringsmiljø i skolen.

Skolens konfliktberedskap bør gjennomdrøftes av elever, foreldre og ansatte i fellesskap og tas opp minst én gang om året i elevråd, foreldreråd og samarbeidsutvalg. Klassekontaktene kan bidra i utarbeiding av planer og rutiner både for konfliktforebygging og konfliktløsning.

Klassekontaktens/foreldrenes rolle i samarbeidet om undervisning og læring

Tradisjonelt er klassekontaktens betydning for det sosiale miljøet i klassen blitt framhevet. Men de kan også samarbeide med skolen om læringsinnhold, læringsmetoder og om organisering av undervisningen. Alt som er sentralt i elevenes skolehverdag, er viktige for klassekontaktene.

Idégrunnlaget for dette hviler på følgende tre grunnpilarer:

- Foreldrenes rett og plikt til å ha hovedansvaret for barnas oppdragelse og opplæring
- Samarbeidet mellom hjem og skole skal følge grunnleggende demokratiske prinsipper for innsyn og

medvirkning

·Foreldrene har en rolle i barnas læringsprosesser

TAUSHETSPLIKT

Det er taushetspliktbestemmelsene i Forvaltningsloven (§ 13) som gjelder i skoleverket. Taushetsplikten gjelder både for de tilsatte i skolen og for foreldre som sitter i råd og utvalg, klassekontakter og personer som er frivillige hjelpere på leirskole, skoleturer og skolefester.

Skolen må informere foreldrene om hvem som har taushetsplikt og når den gjelder.

KLASSEKONTAKTPERM

Slike permer kan fås kjøpt, men det er også fullt mulig å lage dem selv. Hver klassekontakt bør ha en perm som følger vervet, det vil si at den leveres videre til nye klassekontakter.

Det er mest praktisk å ha en ringperm med skilleark og noen plastlommer.
Forslag til innhold i klassekontaktpermen:

Del 1

- Klasseliste med navn, adresse, fødselsdato og tlf.nr. til elever, og foresattes navn og adresse
- Kontortid og trefftider for skolens ledelse
- Navn, adresse og telefon til klassens lærere samt trefftider
- Liste over klassekontaktene i alle klassene
- Medlemmer av FAU
- Medlemmer av samarbeidsutvalget (SU)
- Timeplan for klassen
- Skolerute med oversikt over skolestart, skoleavslutning, ferie, fridager og arrangementer
- Plantegning over skolebygningene
- Ordensreglement

Del 2

- Skolens virksomhetsplan
- Opplegg for samarbeid mellom hjem og skole
- Informasjonsmateriell som klassekontaktene har fått tildelt, f.eks. materiell fra FUG

Del 3

- Møteinnkallinger og møtereferater fra klasseforeldremøter og møter i FAU og SU
- Avisutklipp
- Bilder fra skolefester e.l.

AKTUELLE HEFTER FRA FUG

FUG kan tilby mange nyttige hefter for foreldre som er engasjert i skolen. Vi har oppdaterte hefter om både arbeidet i FAU og om arbeidet i SU. I tillegg har vi kurshefter for foreldre med barn i grunnskolen og for klassekontakter og klassestyrere.

På FUGs hjemmeside, www.fug.no, finnes det en bestillingsliste med samlet oversikt over alt materiell.

 Foreldreutvalget for grunnskolen